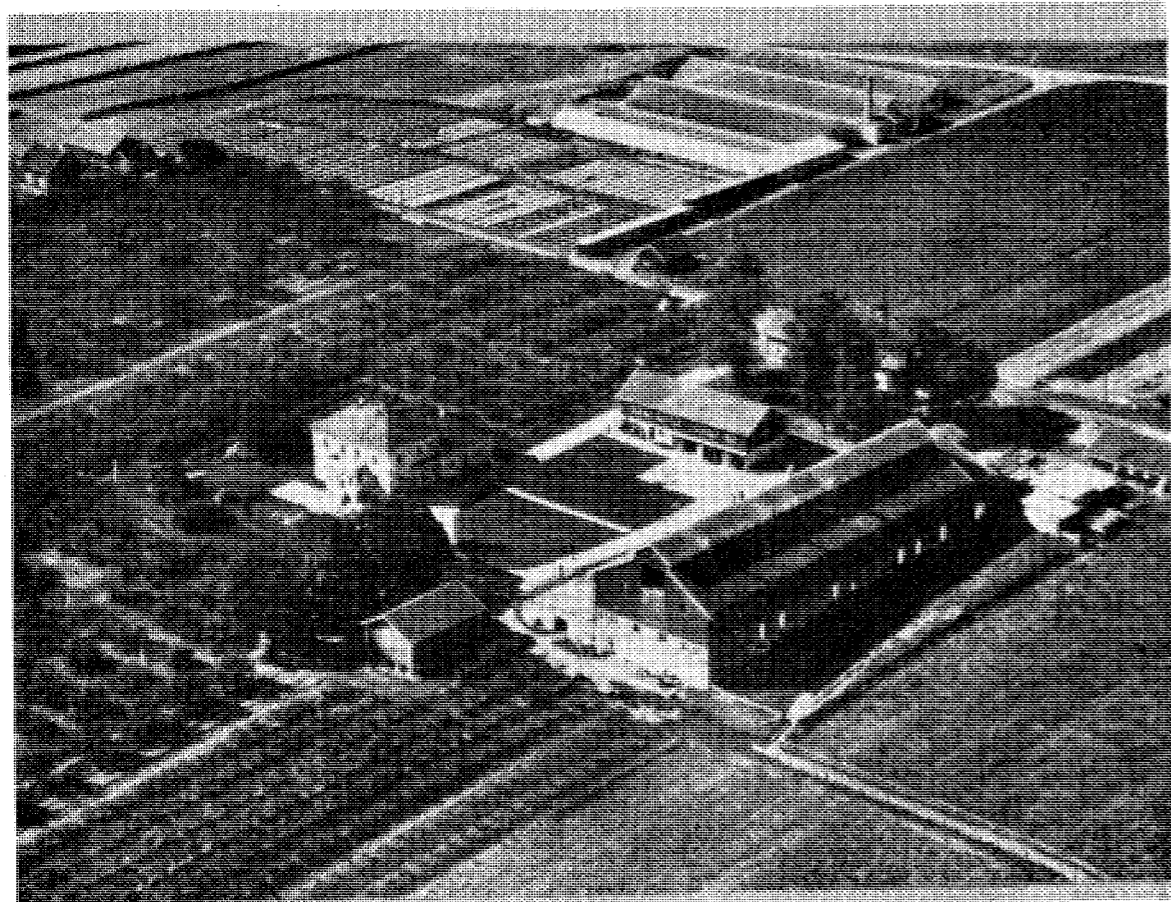

Lierbrev til venner omkring i hele Norge

Grette Gård produserer fra 450 dekar mat for 5 - 600 000 kroner årlig

Sjelden ser vi et bilde som i den grad taler for seg selv.

Linnea Presseteneste har sendt oss dette Lierbrev, som vi med glede gir plass for i dagens nummer av Folk og Land. Det offentliggjøres samtidig i en rekke andre aviser, og bærer bud om en bedrift som har erobret seg en fremtredende plass i norsk jordbruk og samfunnsliv. Det er også med glede vi ser at Linnea Pressetene-

Vi var med andre ord på vei til en femstjerners general eller noe i samme dur, og vi nærmet oss Grette med stor ærbødighet. Riktignok lever vi i et land med langt fremskreden industrifeber, men desto mer oppkvikkende er det å få håndhilse på en kraftkar som med hele sitt liv har gått inn for å verne om norsk bondeære.

Jo, Hafskjold og frue, Ragnhild Hafskjold ønsket oss

det, han som mer enn noen annen avskydde norsk slurv, og som så opp til alle med plan og system i tingene.

Har du sett de store vakre slettene inn fra Drammensfjorden? En tur med jernbane eller bil gjennom Lier åpenbarer det hele. Omtrent midt i all denne herlighet av oppdyrking og kultur, i retning av Frogner kirke, er det Hafskjold har sin gård, som han i parentes sagt var

Heime og ute

— Bygg Ditt Land foreslår ny skogrekruttskole 1956.

— Flere oljefirmer i USA tjener 400 prosent. (Beista)

— Frankrike har 15 norske skipsbestillinger.

— Haugesund fjellag har plantet 7100 mål skog.

— Norge importerer 23 mill. drensør årlig.

— Vårt kjøttforbruk er gått ned med 15 pst. siden 1939.

— De nye oljekjelder i Italia er Europas rikeste.

— Selvfølgelig er amerikanerne ute etter dem.

— Trafikken på statsbanene er doblet siden 1939.

— Hva er Brunet? En liten stat på Borneo.

— Norge har 20 000 personer i såkalte bistillinger.

— Sånn som å være sensor ved en eksamen er bistilling.

— New York har godt 8 mill. innbyggere.

— 600 millioner barn lider nød i verden i dag.

— Bare 50 mil jernbane er bygget i Norge på 20 år.

— 18 halmfletningsanlegg er foreslått reist i Østfold.

— Storebrand utvider aksjekapitalen til 20 mill.

— Mildere klima i landet betyr bl. a. flere fuglearter.

— Tyrkerduen er det siste nye i vår fauna.

— Skoreparasjoner er steget med inntil 60 prosent.

— Den engelske kärke vier ikke fraskilte.

— Hvem er det som er fransk sendemann i Moskva?

— Det er gaulisten, general Pierre Koenig.

— Nytt i Danmark: en ombudsmann for folketingset.

— Utnevnt er den juridiske professor Stephan Hurwitz.

— Han skal overvåke statstjenestemennenes virksomhet.

— USA's største industrimenn er gjennomsnittlig 74 år.

Lensmannsaken i Skjåk går videre

Et slag i ansiktet på Stortinget å holde Harald Wiker utenfor

Den norske «Klaksvik-saken» — lensmannsarbeid i Skjåk i Gudbrandsdalen — som vi omtalte i vårt forrige nummer, later til fortsatt å skulle utvikle seg.

Skjåk-væringene er ikke på vilkår fornøyd med den vending saken har tatt. Kommunestyret vil ikke vike unna for fylkesrådet og mobiliserer nye krefter for å gjøre pågang på høyere hold — hvilket formentlig vil si det samme som Justisdepartement og Storting.

Det er også mer enn besynderlig at man ennå i dag — i 1955 — skal være vitne til at norske myndigheter på tvers av folkets uttrykkelig uttalte — ja, endog gjentagne ganger uttalte — mening, skal søke å manøvrere med etterkrigstidens desiderte vanskapning: «Nasjonal holdning». Enn mer i det fore-

liggende tilfelle, hvor den mann som striden står om, har vist en mer avgjort nasjonal holdning enn folk flest i dette land, og som dertil har alle sine bygdefellers udelte tillit og sympati. Det illustrerer ganske godt forholdene at mannen i dag bl. a. er både formann i trygdenemnda og formann i barnevernsnemnda i Skjåk.

Det synes å være liten oppfordring for norske myndigheter til å drive dette spillet lenger enn det alt har vært gjort. I dag ville de danske myndigheter f. eks. sikkert være sjeleglade om de til å begynne med hadde vist mer fornuft og større smidighet, slik at de hadde unngått å reke seg opp i den tåpelighet som Klaksvik-affæren i virkeligheten har vært.

Stortinget har gang på gang gitt uttrykk for at de

såkalte utrenskede innen stat og kommuner skulle gis fair sjanse til å komme i virksomhet igjen. Den holdning som er vist når det gjelder tilsetningen i lensmannsvervet i Skjåk, er et slag i ansiktet på det samlede Storting. Saken er derfor ikke lenger bare av lokal art. La oss imidlertid håpe at de avgjørende myndigheter, selv om det er siste øyeblikk, vil ta fornuften fangen.

Vi har intet nærmere kjennskap til personen Harald Wiker. Dertil var hans kontakt med NS for mikroskopisk. Det er ikke for personen vi går i bresjen. Men saken kjenner vi. Og i så måte vil vi gjøre vårt til at det ikke skal begås dumheter, som i sine virkninger vil lage ringer langt utenom den lille bygda nord for Jotunheimen.

H. G.

Tyskland bør absolutt stå nøytralt og fritt

hevder oberstløytnant von Bonin

Voksende opposisjon mot regjeringen Adenauers militærpolitikk

Gjenopprustningen av Vest-Tyskland er ikke resultatet av et tysk folkeønske om atter å få marsjere i uniform, men en følge av de alliertes

tidligere var ansatt i «Kontor Blank», der er navnet på det regjeringskontor som steller med militære spørsmål, og som ledes av hr. Blank. som

noe imot å se den farlige konkurrent Tyskland herjet en gang til. Men blant tyskerne vekker jo planen noe mindre begeistring.

brev, som vi med glede gir plass for i dagens nummer av Folk og Land. De på sin fentliggjøres samtidig i en rekke andre aviser, og bærer bud om en bedrift som har erobret seg en fremtredende plass i norsk jordbruk og samfunnsliv. Det er også med glede vi ser at Linnea Pressetene- ste avslutter besøket på Grette gård med et inter- vju med eieren, bonde Anders Hafskjold, om dags- aktuelle jordbruksproble- mer.

Lier er på mange måter bygd nr. 1 i Norge. Lier er også kalt Oslos frukthage og kjøkkenhage. Dertil vet alle, eller burde i det minste vite, at blant de fremste i fore- gangsbygda Lier er bonde Anders Hafskjold på Grette. Det vil derfor sikkert være av interesse å høre litt nærmere både om ham og gårdsdrifta hans.

Underveis traff vi forresten en annen kjent Lier- bonde, og i vår samtale ble Hafskjolds navn nevnt.

Og ham er det sagt at han skal være som en feltherre i åker og hage, bemerket vi.

— Det stemmer, var sva- ret.

Etter dette fikk vi lyst på en rask liten gallup, og spurte derfor: — Hvis f. eks. en hovedstadsavis skulle forsøke å sette opp en forteg- nelse over Norges dyktigste bønder, ville en da kunne regne med å se Hafskjold blant de 10 beste?

— Jeg kunne godt tenke meg n' Anders Hafskjold som nr. 1, kom det kontant.

Folk og Land

kommer ikke ut
lørdag 21. mai

vi nærmet oss Grette med stor ærbødighet. Riktignok lever vi i et land med langt fremskreden industrifeber, men desto mer oppkvikkende er det å få håndhelse på en kraftkar som med hele sitt liv har gått inn for å verne om norsk bondeære.

Jo, Hafskjold og frue, Ragn- hild Hafskjold, ønsket oss hjertelig velkommen og ga oss all den tid vi hadde bruk for. Vertskapet er vant til å ha med gjester å gjøre fra nær og fjern. Lier er flittig besøkt såvel av bønder som landbruksstuderende ung- dom, og de fleste må innom Grette. Vi kan for det første hilse og si at det ingenting er som hefter eller sjenerer når en kommer til denne prektige gården. Her finner du ingen henslengt plog som står og rustet i slaps og væ- te, ingen halvratte heste- grime under takskjegget, in- gen konservesbokser på lur i gressplen. Grette er et mø- te med orden og punktlighet ute og inne. Synd at ikke di- rektør Hirsch fikk oppleve

Bonde Anders Hafskjold.

plan og system i tingene.

Har du sett de store vakre slettene inn fra Drammens- fjorden? En tur med jernba- ne eller bil gjennom Lier åpenbarer det hele. Omtrent midt i all denne herlighet av oppdyrking og kultur, i ret- ning av Frogner kirke, er det Hafskjold har sin gård, som han i parentes sagt var så heldig å få kjøpt i 1928 for 170 000 kroner. Han var den- gang 27 og nygift.

De to unge satte seg ut for meget, men tok fatt med veldig mot, og det er impo- nerende hva de har utrettet til gagn for land og rike.

Grette er en godt samlet eiendom på 450 mål inn- mark. Den innbød til såkalt allsidig drift, frukt medreg- net. Allsidig drift ble det da også for fulle mugger, med voksende buskap, kornavl, hagebruk og grønnsakdyrk- ing pluss sag med kassefabri- kasjon til gårdens egen for- syning.

Det var som sagt store re- sultater Hafskjold og frue nådde fram til etter de før- ste 25, eller skal vi si de før- ste 26 årene på Grette. Hvor- for nettopp perioden 1928— 1954? Fordi driften fra i fjor av ble radikalt omlagt.

Vi skal gjengi noen tall til orientering om gårdens akti- va ved utløpet av denne før- ste driftsperiode.

Besetningen på fjøset besto av 30 melkekyr av toppkvali- tet, fjorten ungdyr og 100 slaktegriser.

Gårdens arbeidsstyrke var 20—30 mann fast, derav i ko- sten fra 15 til 20, foruten en større stab sesongarbeidere

Internatene besto av 4 ar- beiderboliger med tils. 6 lei- ligheter, foruten de større ungarbygd med bad og dagligstue.

Driftsbygningene omfattet redskapshus og lager, stab- bur, en romslig låve med mø- derne fjøs, stall og grisehus.

Forts. side 3

— Den engelske kirke vier ikke fraskilte.

— Hvem er det som er fransk sendemann i Moskva?

— Det er gaulisten, general Pierre Koenig.

— Nytt i Danmark: en om- budsmann for folket.

— Utnevnt er den juridiske professor Stephan Hurwitz.

— Han skal overvåke statstje- nestemennenes virksomhet.

— USA's største industrimenn er gjennomsnittlig 74 år.

— Dette tiltrots for et uhyre krevende og hektisk liv.

— Leo Tolstoys vidunderlige «Krig og fred» skal filmes.

— Audrey Hepburn har lovet å spille Natasha.

— Bofors produserte i fjor for 278 mill.

— Nordiska kompaniet i Stock- holm solgte for 109 mill.

— Wien vil igjen bli verdens kultursentrum.

— Østerrike vil gjerne ha vin- terlekene 1960.

— Larvik - Fredrikshavnru- ten overveier helårsdrift.

— Kjøbenhavn skal få 18 nye kirker på 10 år.

— Koreakrigen kostet 126 mil- liarder dollars.

— Det meldes om fortsatt olympisk rot i Melbourne.

— Stora Kopparberg solgte i fjor for 422 mill. kroner.

— Svenska Metallverken hadde en omsetning på 332 mill.

— Mo og Domsjø cellulose og kemikalier på 245 mill.

— USA har 3000 feltprester. 770 er lutheranere.

— De verste mordvåpen kalles «vidunder»-våpen.

Lov og last til en ikke-jurist

— som tar doktorgraden på avhand- ling om rettsoppgjøret i Danmark

Da den danske lektor Karl Hurwitz, som ordrett uttalte: O. Christiansen sist fredag ved Københavns Universitet forsvarte sin kriminologiske avhandling om det danske landssvikoppgjør, var han den første ikke-jurist som rodde i land en dr. juris-titel i Danmark.

Lektor Christiansen fikk under disputasen en voldsom salve av professor Stephan

Gjenopprustningen av Vest- Tyskland er ikke resultatet av et tysk folkeønske om at- ter å få marsjere i uniform, men en følge av de alliertes engstelse for eget skinn. Pla- nene for de militære opera- sjoner i tilfelle et sovjetrus- sisk fremstøt er derfor pre- get av verdensstrategisk tenkning, mens hensynet til Tyskland er skjøvet i bak- grunnen.

I sin første glede over atter å bli selvstendig stat var vest- tyskerne ikke klar over dette meget viktige punkt. De for- stod ikke hva det betydde at Bonn-regjeringen var villig til å stille den nye tyske hær- makt under NATO, slik at denne kunne sende de tyske divisjoner dit den selv fant for godt. Men nu er ettertæn- ken kommet. Det er blitt rø- re i leiren og spørsmålet er blitt gjenstand for heftige diskusjoner i vide kretser.

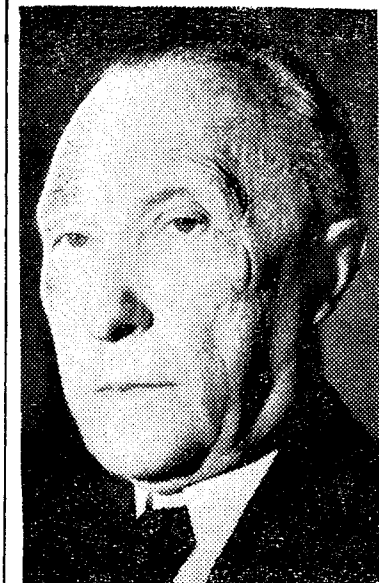
En ledende personlighet i opposisjonen mot regjeringen Adenauers militærpolitikk, oberstløytnant von Bonin, som

stå nøytralt og fritt

hevder oberstløytnant von Bonin

Voksende opposisjon mot regjeringen Adenauers militærpolitikk

tidligere var ansatt i «Kontor Blank», der er navnet på det regjeringkontor som stiller med militære spørsmål, og som ledes av hr. Blank, som er sivilist. Men i dag sitter von Bonin ikke på sin stol i nevnte kontor. Han har fått avskjed fordi han hylder kjetterske meninger og hev- der at regjeringen er inne på feil spor når det gjelder plan- leggingen av landets forsvar.

Adenauer — hvor lenge vil han kunne holde stand mot von Bonins aksjon?

Von Bonin sier nemlig:

Gjenopprustningen av Vest Tyskland kan bare ha et ene- ste fornuftig mål, og det er å verne tysk jord mot kri- gens redsler. De tyske divi- sjoner må derfor ikke over- lates til NATO, som kanskje kommer til å bruke dem til ganske andre ting enn til å forsvare Tyskland. De tyske divisjoner må disponeres av tyskere selv til forsvar av eget land. Han kritiserer der- for skarpt den vestallierte oppfatning at Tyskland skal være et fremskutt slagfelt for- an de alliertes hovedforsvars- linje i området Rhinen. Tan- ken kan nok være hyggelig for de vestallierte, bl. a. fordi de ganske sikkert ikke har

noe imot å se den farlige konkurrent Tyskland herjet en gang til. Men blant tys- kerne vekker jo planen noe mindre begeistring.

Von Bonin er klar over at det blir vanskelig å holde krigen vekk fra tysk jord. Ak- kurat som NATOs militære sjef general Gruenther men- ner han at de 12 nye tyske divisjoner må disponeres langs østgrensen til uthol- dende forsvar. Men de er for få. Angriperen vil bryte igjennom og av denne grunn vil NATOs hovedstyrker opp- marsjere langt i vest for å kunne få plass nok til å føre et bevegelig forsvar. Tyskland vil med andre ord atter bli krigsskueplass.

Slik vil det gå selv om Vest-Tyskland i dag hadde si- ne 12 divisjoner. Men disse vil ikke være kampklare før om 7-8 år, mener von Bonin, idet alt befal fra kaptein og nedover må utdannes fra nytt av.

Det vil imidlertid være et livsspørsmål for Vest-Tysk- land å få satt opp en større styrke i en fart, idet NATO ikke har noe videre å fare med når det gjelder tropper på tysk jord. Og det er uteluk- ket at NATO-styrkene vil kunne økes vesentlig ved krigsutbrudd. England er det eneste land som kan få frem et antall divisjoner som mon- (Forts. side 4).

Det er bedre at urett skjer enn at den fjer- nes på urettferdig vis.

Goethe

Hvem har ansvaret for at vår krone fusker?

Forts. side 2

FOLK og LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Nå slutter vi med
å tygge skum

Den 8. mai markerer en jubileumsdag på godt og vondt som vi tidligere ikke har hatt maken til i norsk historie.

På den ene side er det 10-årsdagen for en av de vidunderligste hendelser vårt folk har opplevet, at den 2. verdenskrigs åk og redsler, med all dens umåtelige tarvelighet og kulturfiendtlighet, ble tatt av våre skuldre. Grepet løsnet i det minste.

På den annen side er det årmålsdag for inngangen til et av de svarteste kapitler gjennom 1000 år av menneskelig og umenneskelig samfunnsliv i dette land. En må søke helt tilbake til borgerkrigenes blodveier og uendelige lidelser gjennom bygd og grend (1130-1240), eller til danskeokkupasjonen og marerittet med danskefutens utplyndringer (1450-1814) for å finne den allerringeste mulighet til sammenligning, hvis det da skulle ha noen hensikt å måle den nasjonale skadeflom som fulgte etter 8. mai 1945.

Dagen er skarpslepen og tveegget som ingen annen minnedag i norsk saga. Vi for vår del skal ikke nytte den til å terpe opp igjen den begåtte urett. Derimot vil vi gjerne minne om at oppgjøret med oppgjøret er i de beste hender, nemlig i Vår Herres hender. Hvilke redskaper han hittil har benyttet seg av og kommer til å benytte seg av, får stå hen. Vi konstaterer bare et sterke kref-

lens slør og forvirring. Dette så meget mer som mange av de opprinnelige tilhengere av rettsoppjøret forlengst har innset at det var gjennomvevet av mistak og utvekster, for ikke å bruke sterkere skyts. Vi har all menneskelig rett til å reise oss i harme, det var oss seierherrene ville gjøre æreløse i norsk historie.

Nei, det må ikke forbause at vi som direkte har vært oppgjørets ofre, vil ha en opprenskning av gjennomgripende art. Vi vil ha oppklaring av hva som engang skjedd, rett og sannhet krever det. Ingen kan fortenke oss i at vi murer med sverd ved lend. Derfor ber vi om styrke og samhold mellom alle rettenkende mennesker i bygd og by, det trenges for at vi en dag skal kunne nå fram til den nødvendige revisjon. Landets velvære og nasjonale helse krever det.

Folk og Land

vil et norsk alternativ over partiene. Vi vil brubygging og samarbeide.

Abonnementallet

på Folk og Land må opp

Etter anmodning fra en av bladets venner setter vi i dag i gang med en opprulling av felles kjente som bør kunne hjelpe oss med nye tingere. Viber om at hver og en av de som er tatt med på nenden-

Bjørnstjerne Bjørnson svarer Dagbladet

Minneskriftet
over dr. jr. Gustav Smedal

Det har i lengere tid vært arbeidet med å få utgitt et minneskrift over avdøde dr. jur. Gustav Smedal, og flere av hans kolleger og venner har vært beskjefteget med dette arbeid.

Dessverre har døden bare i løpet av det siste år gjort en sørgelig høst innen kretsen av medarbeidere, og det ser i øyeblikket ut til at det har sine vanskeligheter å få planen realisert.

Vi vil sterkt beklage om resultatet skal bli at arbeidet oppgis. Som menneske og som vitenskapsmann raket dr. Smedal så høyt og nød en slik anseelse både i inn- og utland, at hvis noen fortjente en slik taknemlighetens heder som et minneskrift innebærer, så var det i sannhet ham.

Vi vil tillate oss innstendig å oppfordre de gjenværende i redaksjonsutvalget til å fortsette arbeidet. Vi føler oss forvisset om at vårt ønske i så måte støttes ikke bare av alle dem som dr. Smedal så behjertet og overbevisende støttet med sitt klarsyn og sin viten under etterkrigsoppjøret, men også av

store kretser for øvrig, der man forsto hvilken nasjonal kjemper og samvittighetsfull, vitenskapelig gransker dr. Smedal var. Hans altfor tidlige bortgang var et smertefullt tap for vårt land.

La det planlagte minneskrift bli virkelighet.

Helge Grønstad.

All post

til Folk og Land, også til redaksjonen, bes sendt til postboks 32 14, Oslo.

AMERIKANSKE
SKILSMISSE

er ikke førstesides stoff i Folk og Land, heller ikke underslag, mord, voldtekt og overfall. Vi kaster heller ikke bort valuta på amerikanske tegneserier.

Det hendte idag for
10 år siden

Olsen og Persen hadde vunnet krigen. Over alt stimlet folk sammen og utnevnte hverandre til helter og overpatrioter. De jernskodde

Vi har mottatt følgende fra Bjørnstjerne Bjørnson, rettet til Dagbladet:

Elsk din neste, du hater av Heil og Sæl, trød ham ikke med jernskodd hæl, ligger han enn i støvet. Alt som lever er underlagt kjærlighetens gjenskapermakt, bliver den bare prøvet.

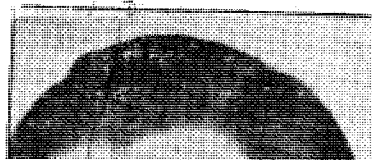
Arbeiderpartiet i Aust-Agder har på sitt årsmøte enst. forlangt at militærutgiftene skal skjæres ned til en rimelig høyde. Vi forstår godt og sympatiserer med et slikt krav. Utgiftene overstiger landets økonomiske bæreevne, det kan det vel ikke være tvil om. Men hvem blir kravet fra Aust-Agder båret fram til? Har A. A. Arbeiderparti tenkt seg til Paris med hatten i neven? Eller forfattes det i våre dager resolusjoner uten adresse?

støvlene ble trukket på nye bein. Om ettermiddagen satte arrestasjonsbølgen inn. Alle gode nordmenn slo seg for sitt bryst.

Avgjort lysning fra vest

Med takk for godt og
oppofrende arbeid

Redaktør Finn Brun Knudsen er av natur og innstilling en søkende og virksom humanist. Han er selv blant de

Arbeiderbladet melder:

Aktive krigsdeltakeres forering protesterte for en tid siden mot ansettelse av en tidligere NS-mann og frontkjemper som lærer ved Bergens folkeskoler. Bergens skolestyre har på ny behandlet saken og med 18 mot 12

Dansk røst som
vi er lydhøre for
i Norge«Revision» har utgitt et
statusnr. av stor interesseDet danske frontkjemperforbund
erklærer «La smålig nag hvile»

Redaktør H. Olesen i Aabenraa har sendt ut et 1. mai-nummer av «Revision», som let er vår kjære plikt å gjøre kjent for «Folk og Land»s lesere. Det er et dansk statusnummer, kan vi kalle det, av betydelig interesse også hos oss. Vår spesielle honnør til forbundssekretær, overrettssakfører Helge Grønstad, som har sørget for at også en norsk orientering er kommet med. Han slår fast at det har lyktes oss å slå hull på «storhetstidens» blinde godtroenhet hos det norske folk, og det er som bekjent et hull som den gode Grønstad utnytter med stort mesterskap. — Bemerkelsesverdige er det at en av lederne av den danske motstandsbevegelse under krigen, pastor Sigfred Riishøjgaard, har et inserat hvor han peker på at den danske utrenskning ble en farse. Han sier: Man skrapte bunnen men prøvde ikke engang på å nå toppen blant de ansvarlige politikere! Redaktøren har til dette nummer samlet så mange opplysende og aktuelle artikler at det kunne ha fortjent å bli utgitt i bokform. På størrelse med en liten andaktsbok ville det ha blitt nærmere 100 sider. Blant bidragsyterne er utenom redaktør Olesen selv, tidligere høyesterettsdommer

Mainnummerets mest gripende side er preget av Frontkjemperforbundets hilsen «La smålig nag hvile», hvor et bilde er tatt med, visende falne danske frontkjemperes graver på fronten i øst.

Mellom
venner

— Anton Skyrud, tidligeree bestyrer av Kongsvinger og omegns arbeidsskole, er for tiden på besøk hos sine to sønner i Salta i Argentina, arkitekt Alv Skyrud og arkitektassistent Magne Skyrud. Med på turen er datteren Helga. Hun blir antagelig ikke med tilbake til Norge.

— I Mo i Rana driver mekaniker Oddvar Skyrud som montør for Ski Mek. Verksted.

— Frontkjemper Knut Møystad har forlengst overtatt farsgården i Hernes.

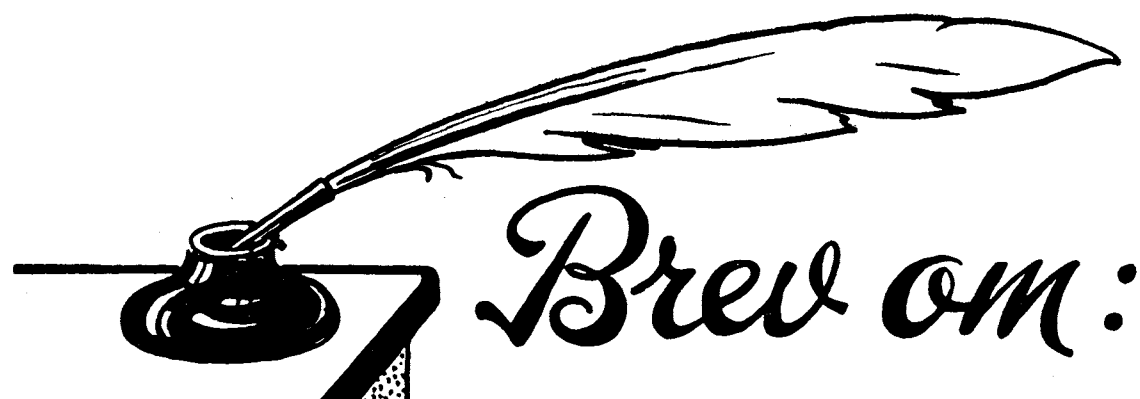
— Oliver Møystad driver sag og høvleri på Hornmoen og har hendene fulle.

— Simon og Ella Grindalen, Elverum, har hatt seg en forfriskende tur til Spania. Det var et besøk som Franco sikkert satte stor pris på.

— Gudbrand Narmo, Hov i Land, har drevet nærmere 800 kubikkmeter siste vinter. Han regnes som en utmerket bonde og skogsmann. Ville bygge nytt fjøs her om året, men hans søknad ble avslått. De nye bygningene

Den som har sitt liv kjært, kjemper for det, og den som har aktelse for seg selv

lar seg ikke hundse!

Annonsering

Blant de som forstår verdien av å avvertre hos oss er urmaker Reidar Gjessing i Drammen — viden om kjent i Buskerud som fagmann av høy klasse, og som samvittighetsfull rådgiver.

Hva skjedde så gjennom hans annonser hos oss? Det som skjedde var at nå vet hele landet hvem Gjessing er. De vet av erfaring at han er mannen som kan alt om klokker. Gjessing har med andre ord hatt og har fortsatt et meget tilfredsstillende utbytte av annonser hos oss.

Vårt blad rekker til et stort og kjøpedyktig publikum, ikke minst blant bøndene. Vi rekker fram til en kundekrets med sterk og voksende solidaritetsfølelse. Bladets lesere er våkne med hensyn til hvilke firmaer det er som viser oss sin tillit. Dette kommer de avvertende til gode når innkjøp skal gjøres og nye forretningsforbindelser etableres.

Vi lover ingen direkte mirakler gjennom annonser hos oss, skjønt hvem vet? Det vi lover er all mulig medvirkning til jevnt stigende utbytte for enhver som går god for at annonseteksten er pålitelig.

Priser og oppsetning skal vi nok bli enige om, grunnprisen er forresten 32 øre pr. mm.

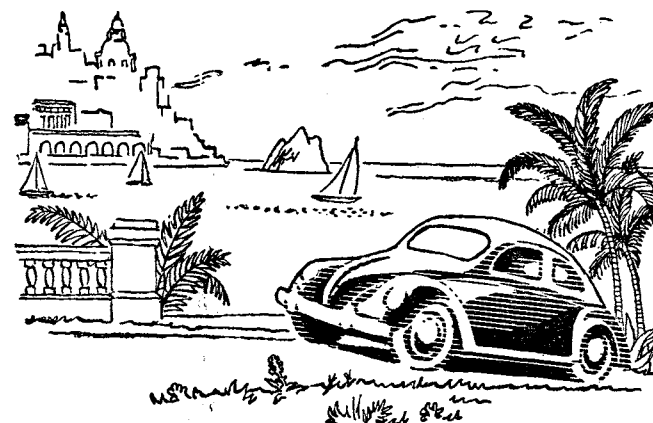
Med det samme et godt råd: Bli med i våre annonsespalter blant pionerene, ikke blant sinkerne. En trøst til slekt og venner må det være at her gjelder det ikke annonsering i ettrangsporet sektorgan, men i et fritt og selvstendig organ, hevet over alle partiinteresser.

Vennlig hilsen

FOLK OG LAND.

Lei en bil i utlandet til utenlandskjøringen

gjennom SELBSTFAHRER-UNION GmbH., Hamburg

SELBSTFAHRER-UNION GmbH. disponerer 700 personbiler for utleie. — Kun årets og fjorårets modeller av Volkswagen, Opel Record, Opel Kaptein, Mercedes. — Bilen kan leveres og tilbakeleveres i Hamburg, München eller i 25 andre byer i Vest-Tyskland, mens De kan kjøre i Frankrike, Italia og i øvrige vest-europæiske land etter ønske. Reisen blir rimelig. Telt og madrasser kan også leies. Forlang vår spesialbrosjyre: «LEI DERES EGEN BIL FOR REISER PÅ KONTINENTET», som inneholder priser og alle nærmere opplysninger, hos ENEREPRESENTANTEN I NORGE:

METRO REISEBUREAU A/S
Karl Johansgt. 31 (inngang Arbeidergt.), Oslo.
Telefon 33 63 02 — 33 32 43.

Dagbladet - nokk en gang

Den elskelige sensor for alt som heter etterkrigsoppfølger og det som har forbindelse med det — Dagbladet i Oslo — er igjen på krigsstien. Denne gang er det oppropet fra den nystiftede «Hjelpekomiteen av 1955» til fordel for nødstrøtte, tidligere NS-folk, som bladet har fått i vrangstrupen. At et slikt opprop sendes ut i mai 1955 — den «hellige» måned — er etter Dagbladets oppfatning en uanstendighet og et slag under beltet på alle rett-tenkende nordmenn. — Det er «taktløst» å komme med et slikt i samme øye-

mangehodede redaksjon.

Mer er det ikke å si om den ting. Det eneste kan være at Dagbladet har gitt saken en publisitet som bare kan være til beste for det man har planlagt. Spesielt i betraktning av at Dagbladets lesere har god trening i å vurdere avisen etter fortjeneste.

De ondskapsfulle stikk kan bare avle roser der Dagbladets torner rammer.

H. G.

Gårdbrukere -

NAMSOS — Telefon 2132 - 2817 — privat 2275

Vi anbefaler:

Alleslags fiskeprodukter — kun engros. Vår spesialitet er nysaltet torskefilet, leveres i ca. 45 kilos kasser. Kan også leveres til private med tillegg av omsetningsavgift.

— EGET KJØLE- OG DYPFRYSNINGSANLEGG —

Kjøper og henter alle slags METALLER

Jernskrap, defekte maskiner, bilbatterier, stanseavfall, gamle ovner. Opprydning ordnes innen Oslo-området. Klipp ut. Ring Telf. 38 95 55.

Dører, vinduer og trapper

Innredning for kjøkken, kontor og butikker.
Innhent anbud fra

H. CHRISTIANSEN'S SNEKKERIFABRIKK,
Holtv. 15, Kongsvinger, telf. 4270.

Malerarbeide utføres

LUDVIG STENSVOLDS MALERFORRETNING,
telf. 29 936, Trondheim

Lunds kassefabrikk Levanger

Got arbeide. Rask ekspedisjon

Henv. **Bonde Anders Skogstad,** Spongdal.

Kjøp og salg av trelast

ERLING OKKENHAUG
trelastagentur, Trondheim.
Telf. 20 884.

Vi premierer

at her gjelder det ikke annonsering i ettrangsporet sektoren, men i et fritt og selvstendig organ, hevet over alle partiinteresser. Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Vennlig hilsen

FOLK OG LAND.

Fra Grette Gård i Lier

Forts. fra side 1

Hertil kom 6 drivhuser dekkende godt 2½ mål, og det kan være like greit å ta med at benkegartneriet dekket 6 mål, med 2000 vinduer.

Maskinparken hadde 3 traktorer, diverse hjelpemotorer, jordkoker av svært format, en 30 000 kroners Orkan fruktsprøyte og nær sagt alle slags praktiske onnere.

Hva arbeidsopplegg og effektivitet angår, var det meget av et aktivum det også. De ulike produksjonsgrønnene:

- drivhusene
- drivbenkene
- frilandsgartneriet
- og frukthagen

hadde nemlig hver sin ansvarlige leder, og på toppen av det hele en fullmektig. Slik var det og slik er det. Fullmektigen har samtidig tilsyn med gårdsdrifta. At på dette har gården selvfølgelig en mann som har ansvaret for regnskapene.

Vi nevnte med hensikt fjøset og besetningen først. Hva viste regnskapene for fjøsets vedkommende? At det med årene ble vanskelig å skaffe en noenlunde rimelig netto på denne del av gårdsdriften. Det var vårt samfunns skakkjorte struktur som var ute med hestehoven. Maten betales ikke med det den ko-

ster! Følgen er som bekjent en utstrakt subsidiering og kranjel om sterkt stigende produksjonsomkostninger. — Det var ut fra dette at Hafskjold, enda så nødig han ville, satte punktum for mjølkeproduksjonen på Grette. Han solgte hele besetningen og gikk over til kornproduksjon. Det kostet landets mjølkeforsyning en nedgang på 120—130 000 liter årlig. Samfunnsmessig og jordbruksmessig var dette neppe gunstig. Man kan på den annen side ikke vente at bøndene skal produsere seg til fant og under-skudd uten å legge om.

Jordarealet var da omligningen fant sted, anvendt slik:

100 mål	til åpen åker
120 »	til kulturbeiter
40 »	til engmark
70 »	til grønnsaker på friland
100 »	til frukthage
10 »	til diverse
10 »	til drivhusene og benkegartneriet.

Omligningen fra allsidig drift til spesialisering og korndyrking førte til at jordarealet i år brukes på følgende måte:

130 mål tidligere kulturbeite tillagt 20 mål av tidligere åker er tatt til korn, — for å spare på arbeidskraften, og frukthagen blir etter hvert

utvidet til minst 175 mål. Åkerfeltene til rotfrukter og poteter er sløyfet. Antallet drivhuser er øket fra 6 til 8 og dekker nå 3,3 mål. Ytterligere er en arbeiderbolig bygget. Antallet traktorer er øket til 4, mens hesteholdet etter hvert er gått ned fra 8 til 2. Hagebruket er blitt utrustet med en del nye og smidigere maskiner og redskaper enn før.

Fjøs og grisehus er innredet til kjølelager etter det nye Thors system, med vasking av luften og med bakterieredpende lamper. Mjølkerommet er tatt til utvidet garasje. Stallen er ombygd til fruktmodneri, vel nærmest en forretningshemmelighet, men leserne skal få den gratis. Hafskjold overvåker alltid at det er spisemoden frukt kjøperne får. Dette er en av grunnene til at Grette-frukten har vunnet så stor popularitet på Oslomarkedet.

Mønsterbruket Grette er like lys levende som før, selv etter at fjøset og mjølkekyrne er borte. Gårdens egen husholdning må riktignok kjøpe mjølk, smør, poteter og kjøtt hos andre produsenter, men til gjengjeld er leveringen av gårdens hovedprodukter, korn, grønnsaker og frukt, gått betydelig opp, og vil etter alt å dømme fortsatt stige en del i de nærmeste år framover.

Sesongen begynner med tidligsalat som markedsføres

re NS-folk, som bladet har fått i vrangstrupen. At et slikt opprop sendes ut i mai 1955 — den «hellige» måned — er etter Dagbladets oppfatning en uanstendighet og et slag under beltet på alle rett-tenkende nordmenn. — Det er «taktløst» å komme med et slikt i samme øyeblikk som vi skal være innstilt på å fortape oss i glade minner og å hengi oss til festens rus.

Vanskelig å svelge har det også åpenbart vært at to stortingsmenn, Sosialkomiteens formann Kjell Bondevik, og Justiskomiteens formann, Lars Ramndal, har undertegnet det utsendte opprop om å rekke en hjelpende hånd. Attpåtil er den sistnevnte Dagbladets nominelle partifelle.

Det er ingen grunn til å øre særlig mye spalteplass på Dagbladets utgydelser i denne henseende. De to stortingsmenn og de øvrige underskrivere har mer menneskelig forståelse og sosial innstilling i lillefingeren enn Dagbladet har i hele sin

i Oslo alt i mars måned, mens bygd og by ennå ligger under snø. Prisene er da på topp, vanligvis oppnås 1 krone pr. hode. Luksusvare? Slettes ikke, vitaminkost i vinterlandet Norge er ikke luksus, det er en gave til folkehelsen. De neste Gretteprodukter er agurker og tomat, gulerøtter og reddiker, grasløk og kruspersille, meloner og vindruer. En strøm av rikdom til vårt daglige bord. Slik også med frukthagen, som avler i ren serieproduksjon. Alt før omligningen hadde Hafskjold 2000 epletrær og 500 plommetrær. I dag henholdsvis 7000 og 1000 pluss 1000 pærer. Ikke

Forts. side 4

avisen etter fortjeneste. De ondskapsfulle stikk kan bare avle roser der Dagbladets torner rammer.

H. G.

Gårdbrukere - Skogeiere

Er det noe De trenger av redskaper ell. maskiner, så send oss en forespørsel. Vi representerer anerkjente fabrikk og verksteder.

H. SNAPRUD & CO.

KONGSBERG
Tlf. 885 - 248.

GULE «TORSDAGS»-ERTER

til frø og mat til salgs kr. 0.95 pr. kg. Per Lie, Kapp, telef. Ø. Toten 80 233.

Kjøp og salg av trelast

ERLING OKKENHAUG

trelastagentur, Trondheim.

Telf. 20 884.

Vi premierer

enhver som i løpet av mai tegner minst 5 nye helårstingere. Premien, en ærespremie vel å merke, består av et eksemplar av «Vollgraven», med forfatteren rittmest er Harald Normanns dedikasjon. Med spenning imøteser vi hvem som først kvalifiserer seg. Vi regner med dr. Ragnvald Vinje Spockeli på Rjukan som avgjort favoritt. Vil noen slå ham antar vi at det bare kan skje ved et rent kupp. Gjør dog et forsøk!

FOLK OG LAND.

MJØNVALD KAFE

Brandbu, Hadeland
anbefales

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2
Telef. 44 43 33

OLJEFORBRUKERE!

Jeg har overtatt representasjonen for et gammelt og anerkjent smøreolje-merke, og står til tjeneste med tilbud på smøreoljer for bil, traktor, diesel og industrien.

— Fordelaktige priser. Omgående levering fra lager —

Finn Brun Knudsen

Boks 1407 - OSLO - Tlf. 55 76 56

REISEKATALOGEN 1955

Katalogen sendes omkostningsfritt ved henvendelse til

ER KOMMET! PROGRAM OVER REISER TIL
Spania (Vår store Spania-tur og vår lille Spania-tur)
Italia (Vår populære reise og vår store Italia-tur)
Jugoslavia, Grekenland, Paris.
Stockholm/København
Vesterhavet og Travemünde m. fl.

METRO Reisebureau A/S

Karl Johansgt. 31
(inng. Arbeidergt.)
Telefoner: 33 63 02
33 32 52 - 33 32 43

FOLK OG LAND

Stilproblemet på bygdene

Av Tore Jonsson
i "Nesler,"

Ein kan meine det ein vil om gamal bygdekunst, ein ting må ein iallfall sannkjenne: Det gamle bygdesamfunnet skapte sin eigen stil, serleg når det gjeld dekorativ kunst og husbygging.

På utferdene sine oppdaga i si tid bygdefolk det gamle akantusmotivet, dei tok det opp og arbeidde det om så kraftig at dei vart stilskapande. Dei kopierte ikkje det dei såg. For 150 år sidan stod bygdekunsten i full blomstring. Men etter denne tid er det som all stilutvikling har stogga i bygdene.

Det ville vera for lett vint å dra den slutninga av dette at skaparevna og skapartrongen i folket har kvorve. At det skulle vera mindre av kunstnartrongen i folket no enn før, er lite truleg. Tvertimot ser det ut til at kunstnartrongen er levande som aldri før og krev si utløysing. Men når vi ser på resultatet — serleg når det gjeld dekorativ kunst — då er det berre kopisten vi møter.

Kvar kan ein så finne årsaka til forfallet?

Det ser ut til at byggekunstnaren i dag vantar uttryksform. I den dekorative kunsten er det dei tradisjonelle motiva som rår grunnen. Dei mest dugande bygdekunstnarane er heilt bundne til fortida, det er sjeldan å sjå eit glimt av nyskapingarbeid. Sidan blomstringstida i bygdekunsten har verda kome oss nærare og sett sine merke til og med i dei mest avstengde dalane. Opplysnings-

arven, får ein hug til å seia: Er det rette måten de gjer dette på, de som berre brukar av det fedrane har skapt? Vi kan nok prise fedrane for den store skaparkraft dei syntte. Men kva vil etterkomarane våre seia om oss i så måte?

Eit klart døme på stilløysa i bygdene finn vi når vi ser på husbygginga. På ei togreis kan du sjå dei krassaste døme på ustil og smakløyse flyge framom kupevindauga time etter time, underlege kassar med ureine fargar, «byggmeisterhus», «stasjonsstil», drakestil og dølaskurd i vill blanding. Det ser ikkje ut til at nokon har tenkt på at «auga og laut hava sitt».

Som motsetnad til denne stilløysa finn vi den reine norske byggjestilen. På den eine sida har vi stilkaoset på den andre dei vedtekte formene, den mogne stilen. Dei stillause husa rykkjer fram, dei nasjonale husa dreg seg attende. Her er det ikkje tale om noko kompromiss, anten gamalt eller nytt, og lite vil dei lære av kvarandre. Det er med andre ord ein stillingskrig millom stil og ustil med bakgrunn i vår kulturelle tvikløyving.

Når vi har vår eigen norske byggjestil, så er alt som heiter stilspørsmål løyst, meiner dei som har fått sitt syn farga av nasjonalromantikken. Arkitektar har funne ut at den gamle byggjestilen var funksjonalistisk — utan å tenkje på at det som var funksjonalistisk for mannsaldrar sidan er forelda i dag.

dene. 2) Dei moderne byggeomaterialane.

Men dette vil ikkje seia at ein einseitig skal sjå heilt bort frå gamal byggjeskikk. Ei tilmåting av det låge takfallet på gamle gudbrandsdalshus, der takvinkelen er 22 gr. kan ein såleis nytte med fordel i staden for alle slags «funkis»-tak. Eller ser ein på den gamle ramloftstova, finn ein her ei god løysing på problemet å byggje to-etasje hus på lita grunnflate, slik at dei estetiske krava blir sletta. Skulle ikkje ei moderne utforming av ramloftstova vera ei gild oppgave for arkitektane?

Det måtte etter måten vera lett å skapa ein sermerkt stil innanfor ramma til eit isolert bygdesamfunn. Men å freiste leva eit kulturelt einbuarliv etter at den kulturelle isolasjonen er broten, kan ikkje gå i lengda. Ein kan ikkje gjera heile bygdelag til museum og seia at her skal all utvikling stoppe, eller at utviklinga iallfall skal halde seg innanfor visse lokallasjonale grenser.

Eit folk som vil fylle plassen sin i det store samspelet i verda, kan ikkje berre gå og kopiere seg sjøl i all framtid. Likeså vel som politisk nasjonalisme er færlig for livet, er kulturell nasjonalisme færlig for kulturlivet. Den skaparkrafta, som må finnast i folket no som før, må løysast ut. Det gjer ein ikkje med provinsielle lovsongar over ein annan tidbolks åndelege ekspansjon.

Framhald Lierbrevet

(Fra side 3)

hele «skogen» er ferdig til topp-produksjon, men det kommer, det kommer. Gravenstein er hovedsorten, deretter kommer Gul Richard og Ribston.

«Grønnsakfabrikkene» på Grette er hypermoderne drivhusanlegg med tre oljefyrer og vanlig tilbehør, termostater medregnet. Det meste av året kan dog oljen spares, alt går da med elektrisk oppvarming. Hva er en termostat? En automatisk varme-regulator. Sett den på 20 grader, og du kan trygt gå og legge deg, selv om det ryker opp til snøstorm og polarkulde i løpet av natten. Nåja, det høres så liketil ut. Det er det også, ihvertfall etter at omkostningene er dekket. A nei du, termostater er ikke noe en får kjøpt på billigbasarene.

«Fabrikkfilialene» består av de ovenfor omtalte 2000 benkevinduene. 700 er kunstig oppvarmet, en del med elektriske elementer, andre med vannrør. Ikke få drives med tykk Oslo-sjøpøl som varmeunderlag. Det er imidlertid ingen gratisfornøyelse

å koste henting og transport på Oslo-sjøppla fire og en halv mil. Til gjengjeld er den såre effektiv.

Vatningsanlegget på Grette er et veldig aktivum. Vann i regnfattige somrer hører til minimumsfaktorene i norsk jordbruk og hagebruk, bare ikke hos den gode Hafskjold. Uten knussel eller tøv har han satt inn kapital nok til eget vannverk, med tilhørende teknisk utstyr, og påkostet opptak nede fra Lierelva, 1,5 km. borte. Veksttiden i vårt land er kort, hvorfor da være oppradd eller påholden, når himlens dyre dråper uteblir?

Et av de mange kinkige spørsmål som vi tok opp med Hafskjold under vårt besøk på Grette, var dette:

— Er det vanskelig å være bonde?

— Det kan avhenge av så meget, svarer Hafskjold. Det har også innen jordbruket vært en betydelig rasjonalisering den siste mannsalder, og vi har fått mange betydelige hjelpemidler til vår rådighet. Jeg nevner sprøytemidler mot sopp, insekter og ugras. At vi nå kan sende

jordprøver til kjemisk analyse og få oppgave over næringsbehovet er et stort framsteg. Men alt det nye stiller stadig større krav til kunnskaper. Følgelig er det paradoksalt nok langt mer krevende å være bonde i dag enn noen gang før.

— Er det vanskelig for bonden å demme opp mot påtrengende byråkrati?

— Det er avgjort blitt verre med årene. Se til Næringsoppgave nr. 6, som meget freidig kalles konfidentiell, enda den først skal veien gjennom ligningsvesenet og deretter til skatteinspektøren og riksskattestyret, for endelig å havne i Statistisk Sentralbyrå. Enten jeg driver med solbær eller stikkelsbær, med plommer eller agurker, hva har det med skattevesenet å gjøre? Jeg må snart ansette en kontormann ekstra, bare for å kunne svare på byråkratisk nesevishet, og derigjennom tvinges jeg også til å øke arbeidsmengden i de offentlige kontorer! Bondens næringsfrihet er faktisk i ferd med å bli kvalt av administrativ elefantsyke.

På Grette produserer vi mat for noe sånt som 5—600 000 kroner om året, det svarer til ca. 2000 kroner pr. virkedag. Dette går klart og tydelig fram av gårdens regnskap og oppgis jo til

få dette bremsset opp, både monopoltendensene og angiververksamheten. Omsetningsrådet skal ikke på noen som helst måte være underbruk av skattevesenet. Jeg må i sin alminnelighet si at vi har fått mer enn nok av skjemavelde og statsdirigering.

— — —
Det var ikke lett å gi slipp på Hafskjold, når vi først var kommet inn på slike aktuelle ting.

— Hvis tvangsstaten kan holdes i sjakk, har etter Deres mening da norsk jordbruk visse fremtidsmuligheter?

— Helt usannsynlig er det ikke. Med sikkerhet tør jeg bare si at norsk jordbruk i hvertfall har store fremtidsoppgaver. Arealene kan utvides. Massevis av gårder er for dårlig drevet. Grensene for hva norsk jord kan yte er ikke på langt nær nådd. Kan det investeres noe nær det samme i jordbruket pr. dagsverk som i industrien, står vi bare ved begynnelsen.

— Hva er det som kan øke våre sjangser?

— Et av de virkelige lyspunkter skal jeg nevne. Det er at vi har bedrifter som Kverneland og Underhaug til å hjelpe oss med stadig mer hensiktsmessige jordbruksredskaper. Videre bør Kylvlingstad og Erland tas med, for det er Jæren som i første rekke har æren for framgangen på dette område. At andre norske firmaer gjør seg gjeldende på samme front er

Tyskland bør stå . .

Forts. fra side 1

ner, mens U.S.A. er for langt borte, og Frankrike går det

land skal stå nøytralt og fritt, hevder han.

Så spør det da hvorledes

bygdekunstnarane er heilt bundne til fortida, det er sjeldan å finne eit gjenstandspingsarbeid. Sidan blømingstida i bygdekunsten har verda kome oss nærare og sett sine merke til og med i dei mest avstengde dalane. Opplysninga har endra grunnlaget for åndslivet, og heile vår livsstil har vorte ein annan. Men blant bygdekunstnarane i dag er det gamletida som rår, dei så å seia låner sjel av gamlekarane. Dei lever på det andre har skapt, og kopiering av andre tiders stil vil ein gong ende i åndeleg fatigkasseliv.

Vi har mange flinke handverkarar med kunstnargivnad og dei kan laga pene ting. Det er berre det at sjølve stilen er ikkje vår lenger, anna enn som fortidsminne. Dei brukar ei uttrykksform som er skapt av andre tider og andre føresetnader.

Før eller seinare er det som folket blir lei dei gamle stilformene og tek til å leite etter noko nytt. Denne tendensen viser seg lite i bygdene.

Visse nasjonalromantiske krinsar har gjort den gamle bygdekunsten til eit ideal og førebilete. Skule, presse og kringkasting har hjelpt til med sine drypp-drypp, og det er nett i dei mest avstengde bygdene at denne propagandaen har hatt størst verknad. Det er god grunn til å sjå den nasjonalromantiske sjøldyrkinga som ei av årsakene til at vi ikkje finn skapande bygdekunstnarar lenger.

Nasjonalromantikarane talar ofte om «Det skjulte Norge» og meiner med det all skaparevna i folket som ikkje nådde fram til fri utfolding. Men det ser ut til at «Det skjulte Norge» er større i dag enn nokon gong før. «Det skjulte Norge» er i dag gøymt under ein haug med arvegods.

Til dei som seint og tidleg talar om å ta vare på fedre-

meiner dei som har fått sitt syn farga av nasjonalromantikken. Arkitektar har funne ut at den gamle byggjestilen var funksjonalistisk — utan å tenkje på at det som var funksjonalistisk for mannsaldrar sidan, er forelda i dag.

Men om ein så rømer attende til ein reindyrka norsk stil, kjem vår eiga tid med sine krav og skaper stilkaos. Kven vil ikkje gjerne modernisere tilværet litt? Men vår tids teknikk kan ikkje tvingast inn i gamle stilformer. Det hender at nasjonale menn innreier heimen sin slik at ein må tenkje på hår i smøret og rosemåling på ei bildør — om ein greier ein slik tanke.

Eit dølahus og eit verandahus i sveitsarstil har ein ting sams: Det er lånte fjører som vi pyntar vår eiga stilfattige tid med. Det eine er lånt frå ei onnor tid og det andre frå eit anna miljø. Men kopistmentaliteten er ikkje mindre skadeleg for vår eigen kulturvokster for det om han er nasjonal.

I ein av austlandsdalane har eit heradstyre gjort vedtak om at dei som får husbanklån, må byggja i gamal dølastil. Det trengst visseleg kontroll med husbygginga, men det skulle ikkje vera naudsynleg å hindre folk i å nytte moderne materialar og metodar. Finst det ikkje von om å koma fram til andre hustypar enn heilnorske tømmerhus og stygge «moderne» kasser? Finst det ikkje eit tredje alternativ? Kan vi skapa ein byggjestil som er tenleg for vår tids menneske på landsbygda?

Arkitektane har ikkje maktet det enno. For ein lekmann er det vanskeleg å spå i så måte, men her skal det i allfall peikast på eit par faktorar, som burde bli stilskapande. 1) Den etter måten billege byggjegrunden i byg-

kulturell nasjonalisme fårleg for kulturlivet. Den skapar-krafta, som må finnast i folket no som før, må løysast ut. Det gjer ein ikkje med provinsielle lovsongar over ein annan tidbolks åndelege ekspansjon.

Når vi ser korleis ymse stilarter har brote fram gjennom tidbolkar med stilblanding, då tør vi vone at det og or vår tids stilkaos vil krystallisere seg ein ny stil, som er ei fullverdig uttrykksform for oss. Teknikken har og fumla kring i tradisjonisme før sjølve funksjonane tok til å tvinge fram nye former. Alle har vel sett bilete av dei første bilane, som berre var ein motordriven hestedrosje. Denne bastarden hadde mist elegansen til hestedrosja og var berre stygg. Ikkje berre teknisk, men også stilistisk, er ein moderne bil vår tids skaparverk. Er ein så dristig å dra parallellar mellom soga til bilen og soga til stilutviklinga i det heile, da er det von om at ein ny stil kjem til å bryte fram or stilkaoset i dag.

Dersom bygdefolk vil vera med i det stilskapande arbeidet, må dei vera merksame på at det er ikkje berre villfunkis og unatur alt som kjem frå byen heller. Fedrane våre, dei som i dag er heilnorske halvgudar, var ikkje redde å ta imot det vesle dei fekk frå andre land. Det er lite truleg at vi eller kommande ætter kjem til å skapa nokon ny nasjonal stil, men vår oppgave er ikkje mindre for det. Hendingane i tida har lært oss at einaste berginga er å setja det ålmenmenneskelege i staden for det nasjonale. Skulle ikkje dette setja merke på vår tids stil? Kvar land, kvar bygd og kvar handverkar skal vera med å skapa den nye verdensstilen.

Tyskland bør stå - -

Fort. fra side 1

ner, mens U.S.A. er for langt borte, og Frankrike går det jo ikke an å regne med.

Von Bonin foreslår derfor at der snarest organiseres en hær av 150 000 frivillige eldre soldater til forsvar av en 50 km. dyp og 800 km. bred sone lange østgrensen. Styrken disponeres som små lett bevegelige sperregrupper, som etter hvert vil kunne forsterkes med alliert atomartilleri. Da soldatene engang har vært fullt utdannet og dessuten har gjort krigstjeneste, skulle det ikke ta lang tid å få satt opp kampdyktige mindre avdelinger i den nuværende kritiske periode, da der ikke eksisterer tyske divisjoner.

«Die Deutsche Soldatenzeitung», som i sitt nummer 4 for i år behandler von Bonins plan, gjør oppmerksom på at planen også har en politisk side. Sovjet hevder jo at de nye 12 divisjoner vil kunne brukes til angrep på Sovjet, hvorfor det ser med ublide øyne på den tyske opprustningen. Et grensevern av små avdelinger og militært karakter, et slags hjemmevern, kan imidlertid ikke ha noen angrepskraft, hvorfor oppsetningen av et slikt vern ikke vil irritere Sovjet, mener von Bonin og hans økende tall av meningfeller.

Von Bonin vil altså ha de tyske divisjoner, den nye slagkraftige hær, til disposisjon for tyskerne. Han vil ikke vite av noen NATO-overkommando, som for den saks skyld gjerne kan disponere de tyske divisjoner til ganske andre operasjonsteatre enn Tyskland. Vest-Tysk-

land skal stå nøytralt og fritt, hevder han.

Så spør det da hvorledes denne nøytralitet vil arte seg og om von Bonin har en stille mistanke om å ta opp igjen Bismarcks politikk: Alltid vennskap med Russland. Det kan innvendes at tyskerne hater Sovjet, som de forsøkte å knekke i en lang og blodig krig. Det er bare det at Sovjet er ikke lenger det kommunistiske, proletar-dominerte fedreland. Siden Lenins dager er Sovjet gått over til et Russland med generaler, admiraler og en herskende overklasse, som har overtatt plassen etter den overklasse som revolusjonen slo ihjel. Den innenrikspolitik som føres i Russland i dag, minner i høy grad om Hitlers. Ministrene er ansvarlige for sine handlinger. Det er som bekjent flere enn en som har fått sparken på grunn av uduelighet eller som av samme grunn er blitt ijer-net ved hjelp av en eksekusjonstropp. Og hertil kommer at Russlands ledere i dag er offiserer, hvilket ganske sikkert gir samtalene mellom russere og tyskere et kollegialt preg. Så man kan aldri vite. Hvorfor skulle ikke tyskerne støtte seg til et militaristisk Russland, som handler der hvor de andre allierte prater? Russland erklærte uten videre at det ville gi Østerrike fri, og det samme kan jo tenkes det vil gjøre overfor Øst-Tyskland. Den russiske innflytelse gjør seg gjeldende gjennom hele Asia og Russlands landhær er verdens største og beste. Det kan derfor slett ikke forbause at von Bonin har fått mange tilhengere og at hans ideer diskuteres heftig i vide tyske kretser. * * *

På Grette produserer vi mat for noe sånt som 5—600 000 kroner om året, det svarer til ca. 2000 kroner pr. virkedag. Dette går klart og tydelig fram av gårdens regnskap og oppgis jo til skattemyndighetene. Har så ikke mine folk og jeg gjort hva der med rimelighet kan forlanges av oss? Hva er det vårt elendige byråkrati roter med når de sender meg spørreskjemaer om mine stikkelsbærbusker? Kanskje skal jeg en dag også telle bær og lus for dem, både levende og døde? Mon det ikke var bedre om vi måned for måned fikk en optelling av alle de offentlige funksjonærer som vi nødtvungent må slite med. Nå er det staten som trenger omlegning av driften. Det må være nok å føre regnskap for egen bedrift, om jeg ikke også skal føre ekstra regnskap for skattevesenet. Dertil stiger de offentlige utgifter nærmest ukontrollert på alle kanter og bauer. Hvem er det som har ansvaret for alt dette? Eller for å nevne de kommunale utgifter. Bare her i Lier skal vi i år betale 231 200 kroner mer i strømleie enn i fjor. Hvorfor det? Det hele virker så tilfeldig og ansvarsløst. Sugeskålene synes å være helt umettelige.

— Er det heldig med monopoltendensene i våre salgsgorganisasjoner?

— Nei, der har vi også en fare for vår frihet, og det tilltross for at funksjonærene enkeltvis som regel er både dyktige og hederlige. Ryker bøndenes frihet og selvstendighet ender vi som leilendinger under staten allesammen. Mange farer lurer. Se til Omsetningsrådet, som skattevesenet er i ferd med å gjøre til et angiverbyrå mot bøndene. Finner vi oss i slikt står det dårlig til med oss. Tillitsmennene våre må

redskaper. Videre bør Kyllingstad og Erland tas med, for det er Jæren som i første rekke har æren for framgangen på dette område. At andre norske firmaer gjør seg gjeldende på samme front er også verdt å ta med.

— Kan vi se fram til en eller annen revolusjonær omlegning innen norsk jordbruk?

— Jeg kan godt tenke meg en ekspansjons-epoke i vår matproduksjon, hvis vi innretter oss mer fornuftig enn vi gjør i dag. For flere varers vedkommende burde vi opp i en produksjon betydelig høyere enn den vi har, og gjerne stor nok til at vi også kunne eksportere. Under okkupasjonsårene lærte vi meget. Hvorfor ikke dra nytte av det i fredstid?

— Dette lød optimistisk.
— Det er best å være varsom. Den norske bonde har i dag over dobbelt så stor pantegjeld som i 1946. Vi befinner oss i en hengemyr økonomisk sett, og den hengemyra er det meget vrient å få veit ut.

Encret: Linnea Presseteneste

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN
Kierschowsgt. 5 - Oslo
Telefon 37 76 96 - Postboks 32 14

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 10.00
pr. halvår. Sverige, Dan-
mark; kr. 24.00 pr. år,
kr. 12.00 pr. halvår. Ut-
landet for øvrig: kr.
28.00 pr. år, kr. 14.00 pr.
halvår. I nøytralt omslag
kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00
pr. halvår.

Løssalgpris: 50 øre
Annonsepris:
32 øre pr. millimeter
over en spalte.

Bruk postgiro nr. 16450
Sambandstrykkeriet
Oslo